

Yttrande över promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus

KN2026/00946

PelletsFörbundet, är en branschorganisation med cirka 50 företag och organisationer som är verksamma inom pelletsbranschen. Medlemmarna är producenter och leverantörer av pellets, producenter och leverantörer av utrustning för användning av pellets, konsulter och organisationer som arbetar med forskning, utveckling, tjänster och service inom pelletsområdet. Produktion och användning av pellets i Sverige motsvarar 7–8 TWh per år. Cirka 20 procent används i småhus. 40 procent används i mellanstora anläggningar för uppvärmning och för industriprocesser. 40 procent används i stora anläggningar för industriprocesser samt för kraftvärme.

PelletsFörbundet önskar lämna yttrande över promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus (KN2026/00946).

Sammanfattning av PelletsFörbundets synpunkter

- PelletsFörbundet välkomnar de föreslagna förändringarna att förlänga och utveckla bidraget för energieffektivisering av småhus.
- Pellets pannor och pellets kaminer är betydelsefulla för att avlasta elsystemet.
- Förtydliga i 6 § att förordningen bör omfatta även pellets kaminer med luftburet värmesystem.
- Förtydliga i 9–10 § att pellets kaminer omfattas av bidraget för att undvika olika tolkning av förordningen, och en följande långdragen process för att definiera tolkningen av förordningen.
- Förtydliga att pellets pannor och pellets kaminer vid nyinstallation ska vara godkända enligt ekodesignreglerna i syfte att säkra att installationerna blir energieffektiva och med små utsläpp.

Bakgrund

I promemorian Ett bidrag för effektiv energianvändning i småhus föreslår regeringen ett antal ändringar i förordningen (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus, med syfte att förlänga tiden för bidraget och bredda kriterierna. Förändringarna motiveras av de fortsatta störningarna på energimarknaderna i och med oroligheterna i Mellanöstern. Regeringens argument är att förändringarna av stödet väntas bidra till en effektivare energianvändning i småhusbeståndet, något som väntas göra hushållen mindre känsliga vid energipristopp, samtidigt som det frigör eleffekt till andra sektorer och på så vis underlättar elektrifieringen i samhället.

PelletsFörbundets synpunkter

PelletsFörbundet välkomnar de föreslagna förändringarna att förlänga och utveckla bidraget för energieffektivisering av småhus. PelletsFörbundet välkomnar insatser för att minska elanvändningen i småhus och att minska effektbehovet för rumsuppvärmning och uppvärmning av varmvatten. Det kan underlätta elektrifiering och utfasning av fossila bränslen.

Pellets pannor och pellets kaminer avlastar elsystemet – förtydliga i 6 § att även pellets kaminer med luftburet värmesystem omfattas av bidraget.

Ett enskilt småhus med pelletsvärme kan frigöra eleffekt för att till exempel ladda en elbil. Något som kan vara utmanande i ett elvärt hus på vintern när behovet av att värma huset är stort. På en övergripande nivå kan elnät avlastas lokalt och regionalt och frigöra eleffekt för till exempel laddning av elfordon på andra ställen lokalt och regionalt.

PelletsFörbundet ser att både pellets pannor och pellets kaminer kan göra stor nytta för att avlasta effekt i elnät. PelletsFörbundet ser därför att det är viktigt att inkludera materialkostnader för moderna pellet kaminer i bidragsberättigade kostnader.

Det finns tre huvudkategorier av pellets kaminer:

1. Pellets kamin med vattenburen värmedistribution. Det är i princip en bi bränslepanna med ett glasfönster där lågan syns, och ett designat yttre så att kaminen kan placeras i vardagsrum eller korridor interiört. Denna pellets kamin är vattenmantlad och kan kopplas direkt till ett vattenburet värmesystem och kan täcka hela husets värme- och varmvattenbehov.
2. Pellets kamin med luftburen värmedistribution till flera rum. Det är en kamin med flera fläktar och kanaler som kan distribuera värme till flera rum och kan täcka en stor del av husets värmebehov.
3. Pellets kamin med luftburen värmedistribution i rummet där den placeras. Den kan täcka huvuddelen av husets värmebehov beroende på hur planlösningen ser ut.

PelletsFörbundet anser att det är olyckligt att ändringen av 6 § gör att bidrag inte kan lämnas till nyinstallation av pelletskaminer av kategori 2 och 3. PelletsFörbundet tolkar 6 § som att bidrag enbart får lämnas till nyinstallation av pellets pannor och pelletskaminer av kategori 1, det vill säga vattenmantlade kaminer. PelletsFörbundet föreslår att 6 § ska omformuleras så att även pelletskaminer i kategori 2 och 3 omfattas av stödet.

PelletsFörbundet motiverar detta med att pelletskaminer med luftburen värmedistribution kan göra stor nytta för att avlasta elsystemet. En pellets kamin kan ge en värmeeffekt på mellan 5-25 kW beroende på modell.

Till skillnad från en luft/vatten-värmepump som hämtar energi från luften ger en pellets kamin samma effekt oberoende av utetemperatur. När det är som kallast och huset behöver som mest värmeeffekt gör en pellets kamin som störst nytta för att avlasta eleffektbehovet. När det är som kallast behöver en luft/vatten-värmepump oftast kompletteras med energi från en elpatron, något som ökar behovet av eleffekt och elenergi.

PelletsFörbundet pekar på möjligheten för småhus att kombinera luft/vatten- värmepump med en pellets kamin eller pellets kamin i en hybridlösning. Värmepumpen kan i en sådan lösning användas vår/sommar/höst när luften är varmare och värmebehovet lägre. Pelletsanläggningen kan avlasta värmepumpen under vintern, när det är som kallast.

Förtydliga i 9–10 § att pelletskaminer omfattas av bidraget

PelletsFörbundet önskar en ökad tydlighet i förordningstexten kring vilka typer av installationer som avses, för att minska risken för olika tolkningar av vilka installationer som omfattas av stödet. I 9-10 § återfinns formuleringar kring att en biobränsleinstallation som "är effektstyrd och medger en kontinuerlig och automatisk bränsletillförsel" ska ges stöd. Begreppet "automatisk" i denna paragraf tolkades i föregående bidragsperiod olika av länsstyrelser och Boverket. Detta ledde till att ett antal bidragsansökningar för installationer av pelletskaminer först fick avslag hos länsstyrelserna.

Efter att en privatperson överklagat ett avslag från Länsstyrelsen i Västerbotten prövade Boverket frågan och biföll överklagan. I ett förtydligande beslut (Dnr 5331/2023) från Boverket klargjordes att även pelletskaminer var stödberättigade.

Boverket konstaterade i sitt beslut att en pellets kamin är en anordning för uppvärmning med biobränsle i enlighet med 9 §. Boverket konstaterade också att en pellets kamin är effektstyrd och medger en automatisk bränsletillförsel enligt 9 § i förordningen.

Boverket konstaterade även att uppräkningsmaterialkostnader i 10 § som är bidragsberättigade inte är uttömmande. Länsstyrelsen bedömde att material i 10 § 9 syftar på material som räknas upp i 10 § 1–8. Boverket gjorde en annan bedömning och kom fram till att kostnaden för inköp av pellets kamin och annat material som är nödvändig för installation av densamma är en bidragsberättigad kostnad enligt 10 § i förordningen.

Denna klargörande process tog cirka tre månader i fallet med Länsstyrelsen i Västerbotten. Resterande länsstyrelser behövde sedan besluta om att följa Boverkets bedömning, vilket

också tog tid. Detta skapade osäkerhet bland konsumenter och en ofördelaktig marknadsposition för installatörer av pelletskaminer. För att undvika att denna otydlighet i förordningen upprepas föreslår PelletsFörbundet därför att 10 § 2 kompletteras med ordet ”pelletskamin”.

PelletsFörbundet föreslår att 9 § eller 10§ förtydligas så att bidrag utan dröjsmål kan lämnas för moderna biobränslebaserade uppvärmningsanordningar som uppfyller Boverkets nya byggregler med krav på byggnadens funktion, vilket i praktiken innebär ekodesignreglerna.

Förtydliga att Ekodesigngodkända produkter krävs vid nyinstallation.

Alla nya pannor och kaminer som marknadsförs i Sverige ska vara testade och godkända enligt ekodesignreglerna. Det innebär att produkten måste klara en miniminivå när det gäller verkningsgrad samt maxgränser för hur mycket emissioner anläggningen får släppa ut.

Det finns också ett informationskrav som innebär att den som säljer en produkt är skyldig att redovisa testresultat för verkningsgrad och emissioner. Det underlättar för konsumenten att välja den energieffektivaste produkten med lägst emissioner.

För att det ska vara tydligt för konsumenter, länsstyrelser och kommuner att ekodesignregelverket ska följas föreslår PelletsFörbundet att en formulering om att nyinstallation av pelletspanna eller pelletskaminer ska följa ekodesignregelverket förs in i förordningen. Ekodesignförordningen (2024/1781) tydliggör kraven på installationens energieffektivitet och utsläpp.

Moderna biobränslebaserade uppvärmningsanordningar kan bidra till ett minskat elbehov och effektbehov samt bistå med en energi- och utsläppseffektiv uppvärmningslösning i småhus. Dessutom är biobränslebaserade lösningar en beredskapsresurs, både vid fredstida strömavbrott, men även vid kris och krig.

Stockholm den 8 juni 2026

PelletsFörbundet

*Anders Haaker
Kanslichef*

Kopia till
lin.liljefors@regeringskansliet.se